

21.10.2024

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 178/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Esitetyn sääntelyn tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vähentää meriympäristölle haitallisten aineiden päästöjä veteen Suomen aluevesillä. Lisäksi tavoitteena on täydentää Suomea sitovaa EU-sääntelyä kansallisilla säännöksillä ja siten varmistaa kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus EU-sääntelyn kanssa. Hongkongin yleissopimukseen sitoutuminen edistää osaltaan alusten purkamista ympäristön ja terveyden kannalta asianmukaisesti. MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutosten tavoitteena on vähentää päästöjä ilmaan ja veteen sekä muutoin tehostaa ympäristönsuojelua.

Sinänsä sääntelyn ympäristöä koskeviin tavoitteisiin valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista. Ehdotetut muutokset parantaisivat ympäristönsuojelua vähentämällä päästöjä ilmaan ja vesistöihin.

Suomen aluevesiä koskevasta rikkipesurivesien ja –jäämien päästökiellosta arvioidaan aiheutuvan yhteensä noin 2,5 - 6 miljoonan euron vuotuinen juokseva kustannus Suomea palvelevalle meriliikenteelle. Kustannusvaikutusten oletetaan kuitenkin pienentyvän aluskannan uudistumisen myötä. Ehdotetuilla päästörajotusten tarkentamisella ja päästökielloilla koskien laivojen käymäläjäte- ja harmaita vesiä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia aluksille eikä niitä omistaville tai niitä hallinnoiville yrityksille.

Sen sijaan jakeluinfra-asetuksen edellyttämä sähkön toimittaminen laituripaikkoihin edellyttää sataman pitäjältä investointeja, joiden suuruusluokan arvioidaan olevan yhteensä noin 30-50 miljoonaa euroa. Osa satamista on kuitenkin arvioinut sähkönsyötön investointien maksavan itsensä takaisin käytön aikana, minkä lisäksi satamien on mahdollista saada investointeihin EU-tukirahoitusta, jotka voisivat kattaa kustannuksista 20-30 prosenttia.

Ehdotukset lisäisivät jonkin verran Liikenne- ja viestintäviraston sekä Rajavartiolaitoksen tehtäviä. Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi mm. rikkipesureiden pesuvesien päästökiellon noudattamista ja Rajavartiolaitos osallistuisi päästökiellon valvontaan merellä tapahtuvan operoinnin ohessa ja saamiensa ilmoitusten perusteella.

Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto esitetään nimitettäväksi uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annetun asetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi, minkä myötä myös asetuksessa toimivaltaiselle viranomaiselle osoitetut tehtävät tulisivat Liikenne- ja viestintäviraston hoidettaviksi. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle esitetään toimivaltaa määrätä yhtiölle asetuksen mukaisia seuraamusmaksuja.

Myös ehdotettu maasähkönkäyttöä satamassa koskeva velvoite tuo uuden valvontatehtävän Liikenne- ja viestintävirastolle. Tehtävä edellyttäisi arviolta 55 000 euron pysyvää vuotuista lisäystä viraston määrärahoihin sekä 50 000 euron kertaluonteista määrärahaa. Myös Hongkongin yleissopimukseen perustuvat alusten katsastukset, vaarallisten materiaalin luettelon todentaminen ja katsastusten perusteella annettavien todistuskirjojen myöntäminen sekä MARPOL-yleissopimukseen tehdyt muutokset toisivat jonkin verran lisätyötä Liikenne- ja viestintävirastolle. Muille viranomaisille ei aiheutune muutoksista merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotukset näyttäisivät lisäävän sekä Liikenne- ja viestintäviraston että Rajavartiolaitoksen tehtäviä noin 2 henkilötyövuodella. Liikenne- ja viestintäviraston osalta tämä tarkoittaisi euromääräisesti reilun 200 000 euron vuotuista kustannusta (ml. vuotuiset tietojärjestelmän päivityskustannukset) lisättynä 50 000 euron kertaluonteisella määrärahalla tietojärjestelmien päivityksiin. Rajavartiolaitoksen osalta kustannukset olisivat todennäköisesti noin 80 000 – 160 000 euroa vuodessa.

Ehdotuksen mukaan sekä Liikenne- ja viestintäviraston että Rajavartiolaitoksen on tarkoitus kattaa muutoksista aiheutuvat resurssitarpeensa olemassa olevilla resursseilla, mikä valtiovarainministeriön mukaan on kannatettavaa.

Pääsääntöisesti uusien lisätehtävien yhteydessä luovutaan tai tehostetaan olemassa olevia tehtäviä. Yksittäisten, muutamien henkilötyövuosien suuruisten uusien tehtävien osalta tehtävistä luopuminen tai niiden tehostaminen toteutetaan lähtökohtaisesti kyseisen ministeriön pääluokassa. Kansallisesta resursoinnista päätetään talousarviossa ja julkisen talouden suunnitelmassa.

Budjettineuvos

Panu Kukkonen